

Gijom Kravero
BUSINESSEUROPE

**Evropski međusektorni socijalni
dijalog 1996 – 2011:
pregled**

BOSMIP IV Seminar
15-16 septembar 2011, Beograd

This document has been produced with the financial assistance of the European Community. The views expressed herein are those of BOSMIP IV and can therefore in no way be taken to reflect the official opinion of the European Commission”

Sadržaj

Uvod

Struktura

Istorija, akteri i odredbe Sporazuma

EU zapošljavanje i instrumenti socijalne politike

Rezultati međusektorskog socijalnog dijaloga u EU

5 primera tekstova

Zaključak

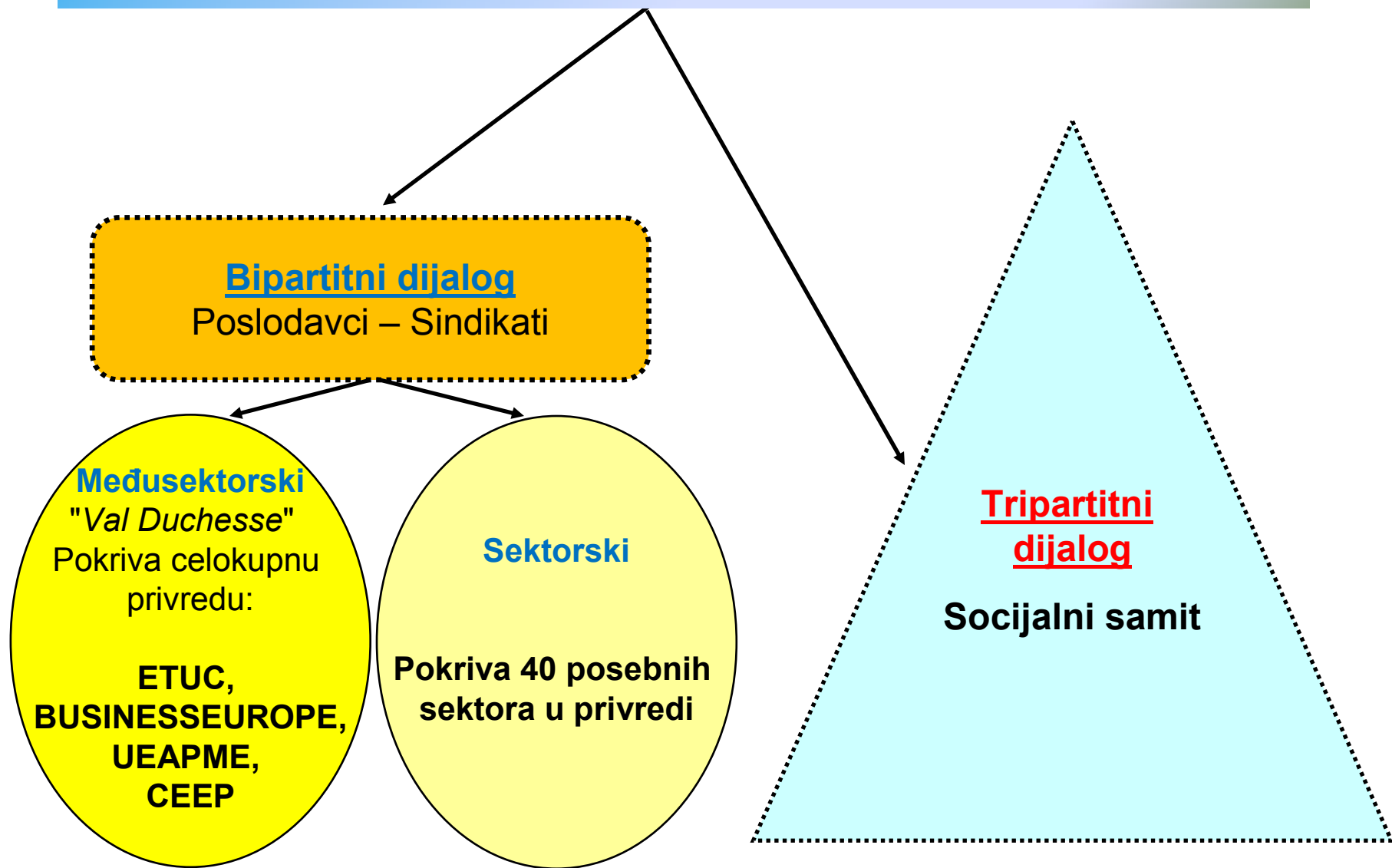
Uvod

Socijalni dijalog: sredstvo koje osigurava glatko funkcionisanje tržišta rada

Tri vrste aktivnosti koje uljučuju socijalne partnere:

- I. **Socijalni dijalog** podrazumeva bipartitni rad socijalnih partnera bez obzira na to da li je zatražen ili ne zvaničnim konsultacijama sa Komisijom na osnovu članova 154. i 155. Sporazuma.
- II. **Konsultovanje socijalnih partnera** podrazumeva aktivnosti savetodavnih odbora i zvanične konsultacije u duhu članova 154. i 155. Sporazuma.
- III. **Tripartitno dogovaranje** podrazumeva razmene između socijalnih partnera i Evropske javne vlasti

Bipartitni i tripartitni nivo

Istorija

Četiri glavne faze razvoja

- Pre 1985:** Formalne/neformalne konsultacije socijalnih partnera
- 1985-1990:** Hitnost bipartitnog socijalnog dijaloga (“period zajedničkog mišljenja”)
- 1991-2001:** **Prepoznavanje socijalnog dijaloga u Sporazumu i pregovaranje za zaključavanje ugovora baziranih na članovima 138. i 139.**
- Do 2002:** Socijalni partneri potvrđuju svoju nezavisnost i usvajaju programe rada za socijalni dijalog
- (2010):** *Članovi 154. i 155. Sporazuma o funkcionisanju Evropske unije*

Akteri na međusektorskom nivou

Predstavnici evropskih radnika

- **ETUC – Evropska konfederacija sindikata;**

- ❖ Osnovana 1973;
- ❖ 83 organizacije članice iz 36 zemalja;
- ❖ 60 miliona radnika;
- ❖ 12 evropskih federacija industrija;
- ❖ Eurocadres (profesionalci i menadžersko osoblje)
- ❖ FERPA (penzioneri i starije osobe)

Predstavnici evropskih poslodavaca

- **BUSINESSEUROPE - Konfederacija evropskih biznis udruženja**
  - ❖ Osnovana 1958;
  - ❖ 41 federacija iz 35 zemalja;
  - ❖ Više od 20 miliona kompanija.
- **UEAPME – Evropska asocijacija malih i srednjih preduzeća**
- **CEEP -Evropski centar javnih preduzeća i kompanija od opšteg ekonomskog interesa**

Odredbe sporazuma

Članovi Sporazuma 154. i 155. SoEU

- ❖ Konsultovanje sa socijalnim partnerima na socijalnom polju (definicija socijalnog polja u čl.153.)
- ❖ Dva nivoa konsultacija (o “mogućim pravcima” i “sadržaju” budućih akcija Unije)
- ❖ Mogućnost stupanja u pregovore i zaključenje ugovora koji bi zamenio akcije Unije
- ❖ Dve opcije u vezi sa implementacijom

EU zapošljavanje i instrumenti socijalne politike

Rezultati međusektorskog socijalnog dijaloga u EU

od 1996 do 2011

7 okvirnih sporazuma

3 se primenjuju kao EU Direktive:

- Sporazumi o roditeljskom odsustvu, 14. decembar 1995.god. + 18. jun 2009. god.*
  - Direktiva 96/34/EC od 3. juna 1996. god.
  - Direktiva 10/18/EC od 8. marta 2010. god. (revidirana Direktiva 96/34/EC)
- Sporazum o radu sa nepunim radnim vremenom, 6. jun 1997. god.
  - Direktiva 97/81/EC – 15. decembar 1997. god.
- Sporazum o ugovoru o radu na određeno vreme, 19. mart 1999. god.
  - Direktiva 99/70/EC of 28. jun 1999. god.

Rezultati međusektorskog socijalnog dijaloga u EU

od 1996 do 2011

7 okvirnih sporazuma

4 primenjuju socijalni partneri

“Nezavisni okvirni sporazumi”

- Sporazum o tele-radu(16. jul 2002. god.)
- Sporazum o stresu na radnom mestu (8. oktobar 2004. god.)
- Sporazum o uznemiravanju i nasilju na radnom mestu (21. april 2007. god.)
- Sporazum o inkluzivnom tržištu rada (25. mart 2010. god.)

Rezultati međusektorskog socijalnog dijaloga u EU

od 1996 do 2011

2 okvira akcija

- ❖ Okvir akcija o doživotnom razvoju kompetencija i kvalifikacija (14. mart 2002. god.)
- ❖ Okvir akcija o ravnopravnosti polova (22. mart 2005. god.)
- **Izveštaj o zajedničkom radu na presudana Evropskog suda pravde u slučajevima Viking, Laval, Rüffert i Luxembourg** (19. mart 2010. god.)
- **Zajednička analiza tržišta rada** (18. oktobar 2007. god.)
- Više od **50 drugih zajedničkih dokumenata**: izveštaji, preporuke, deklaracije, mišljenja, zbornici dobre prakse etc.

Rezultati međusektorskog socijalnog dijaloga u EU

Programi rada

- ❖ 2003-2005
- ❖ 2006-2008
- ❖ 2009-2010
- ❖ **Novi (trenutno predmet diskusije)**

Četiri integrisna programa socijalnih partnera u EU

- ❖ **Seminari izgradnje kapaciteta za socijalni dijalog u EU**
  - ✓ Resurs centri
  - ✓ Web sajtovi
  - ✓ Zajednički fond za prevođenje
  - ✓ Obuke i mentoring
  - ✓ Drugi nivo obuke o socijalnom dijalogu
  - ✓ Seminari po zahtevu/tvininzi (twinning)
- ❖ **Studija o restrukturiranju EU 27**
- ❖ **Studija o fleksigurnosti**
- ❖ **Studija o klimatskim promenama**
- ❖ **Studija o socijalnom dijalogu**

Primer Okvirnog sporazuma

RODITELJSKO ODSUSTVO

- **Potpisan 1995, revidiran 2009**
  - ❖ Prvi put da je Okvirni sporazum revidiran

- **EU Direktiva 2010/18/EEC od 18. marta 2010.god.**
  - ❖ Period za implementaciju 2 godine

- **Glavne tačke sporazuma**
  - ❖ Pomiriti profesionalne i porodične obaveze
  - ❖ Promocija jednakih mogućnosti i tretmana muškaraca i žena
  - ❖ OS pokriva sve kategorije radnika
  - ❖ Dužina trajanja roditeljskog odsustva je povećana sa 3 na 4 meseca
  - ❖ 1 mesec nije moguće preneti
  - ❖ Uloga zarade je priznata
  - ❖ Specijalni uslovi roditeljima dece sa invaliditetom ili dugotrajnom bolešću
  - ❖ Otkazni rok se određuje na nacionalnom nivou
  - ❖ Prepoznate su različite strukture porodica
  - ❖ Fleksibilni oblici rada

Primer nezavisnog OS

INKLUZIVNA TRŽIŠTA RADA

- **Potpisan 25. marta 2010. god.**

- ❖ Implementacija u saglasnosti sa procedurama i praksom koja je specifična za upravljanje i rad
- ❖ 3 godine za implementaciju

- **Glavne tačke sporazuma**

- ❖ Promovisati inkluzivna tržišta rada, maksimizirati puni potencijal evropske radne snage, povećati stope zaposlenosti, unaprediti kvalitet radnih mesta uključujući i treninge i razvoj veština
- ❖ OS pokriva one osobe koje nailaze na poteškoće prilikom ulaska, povratka ili integrisanja na tržište rada i onih koji su iako zaposleni pod rizikom da izgube posao
- ❖ OS se ne fokusira na specifične grupe.
- ❖ Zajedničko razumevanje faktora koji ohrabruju ili obeshrabruju učesnike na tržištu rada: kontekstualni; povezani sa poslom; pojedinačni
- ❖ Zajednička procena prepreka za punu integraciju pojedinaca
- ❖ Dostupnost informacija; metodi regrutovanja; mogućnosti za učenje; podela odgovornosti; balansiranje između posla i privatnog života
- ❖ Pronalaženje rešenja: izgradnja svesti; saradnja sa “trećim sektorom” i u okviru sistema obrazovanja i obuke; implementacija efektnih metoda regrutovanja i politike uvođenja u posao; individualni planovi razvoja kompetencija; poboljšanje transparentnosti i prenosivosti

Primer Okvira akcija

OKVIR AKCIJA O RAVNOPRAVNOSTI POLOVA

- **Potpisan 2005**
  - ❖ 4 godine period implementacije
  - ❖ 3 godišnja izveštaja o implementaciji (2006, 2007, 2009)
  - ❖ 1 finalni evaluacioni izveštaj (2009)

- **Četiri prioriteta**
  - ❖ Posvećen ulogama polova
  - ❖ Promoviše žene u procesima donošenja odluka
  - ❖ Podržava balans između posla i privatnog života
  - ❖ Borba protiv razlike u zaradama između polova

- **Finalni izveštaj o implementaciji (2009)**
  - ❖ Uvod
  - ❖ Analiza preduzetih akcija od 2005 do 2009
  - ❖ Buduće perspektive

Primeri drugih zajedničkih dokumenata

ZAJEDNIČKA ANALIZA KLJUČNIH IZAZOVA EVROPSKOG TRŽIŠTA RADA

- **Usvojena u oktobru 2007**
- **Doprinos socijalnih partnera debati o fleksigurnosti na nivou EU**
- **Zajedničke preporuke socijalnih partnera javnim vlastima u EU i na nacionalnom nivou**

- **Ključne tačke fokusa:**
  - ❖ **Politike aktivnih mera zapošljavanja i ekonomske politike**
  - ❖ **Socijalna zaštita, kohezija i inkluzija**
  - ❖ **Radno zakonodavstvo i industrijski odnosi**
  - ❖ **Fleksigurnost**

Primeri drugih zajedničkih dokumenata

ZAJEDNIČKA IZJAVA O STRATEGIJI EVROPA 2020

- **Usvojena juna 2010**
- **Glavni ciljevi:**
  - ❖ Poboljšanje konkurentnosti
  - ❖ Održavanje socijalne kohezije
- **Prioriteti politike:**
  - ❖ Kombinovanje ulaznih i izlaznih strategija
  - ❖ Promocija trougla znanja (obrazovanje, istraživanje, inovacije)
  - ❖ Zapošljavanje i socijalna politika
  - ❖ Javno okruženje koje pruža podršku i pristup visoko kvalitetnom, priuštivom i efektivnom javnom servisu
- **Upravljanje i procedure:**
  - ❖ Pronalaženje adekvatnog evropskog okvira za implementaciju strukturalnih reformi u zemljama članicama
  - ❖ Nadzor nad implementacijom i upozoravanje (smernice, preporuke, finansijski okvir)

[HOME](#)

[EU SOCIAL DIALOGUE](#) [FLEXICURITY](#) [CLIMATE CHANGE](#) [PROJECTS](#) [SOCIAL DIALOGUE](#) [RESTRUCTURING](#) [EU FINANCIAL SUPPORT](#)

LATEST NEWS

31 May 2011
Project closed. Please come back for upcoming developments or further information.

USEFUL LINKS

[BUSINESSEUROPE](#)
[UEAPME](#)
[CEEP](#)
[ETUC](#)

[European Commission](#)
[DG EMPL](#)

[Eurofound - European Foundation](#) for the improvement of living and working conditions

[EIRO - European Industrial Relations Observatory](#)

EU SOCIAL DIALOGUE

Database of texts and documents of the EU social dialogue

STUDY ON FLEXICURITY

The implementation of flexicurity and the role of social partners (2010 - 2011)

STUDY ON CLIMATE CHANGE

The employment impact of climate change policies (2010 - 2011)

PROJECTS ON THE SOCIAL DIALOGUE

- EU social dialogue seminar (2011)
- What are the social partners needs? (2003-2009)
- Competency development Package Tools

STUDY ON RESTRUCTURING

National studies on social and economic change in EU Member States (2005-2010)

EU FINANCIAL SUPPORT

- On demand seminar fund;
- Translation fund;
- Mentoring programme;
- EU funding opportunities

ABOUT ERC

The Employers' Resource Centre has been created as a service to respond to the needs of employer federations. It provides information on the European Social Dialogue, on joint projects being undertaken by European Social Partners, and on financial opportunities for their members that exist.

You can find further information on how to fund your own projects, how to access funds to translate Social Dialogue agreements, and how to finance visits to Brussels for attending meetings, by clicking on the above links.

Završne napomene

- **Preduslov za socijalnu demokratiju je postojanje jakih i nezavisnih organizacija socijalnih partnera sa dobrovoljnim članstvom**
- **(Relativno nov) Kontekst EU 27**
- **Važni rezultati su postignuti od 1996, ali vreme je za preispitivanje**
- **Socijalni dijalog i tripartitno dogovaranje ne treba mešati**
- **Nezavisnost socijalnih partnera mora biti poštovana**

HVALA

BUSINESSEUROPE

Guillaume Cravero

BUSINESSEUROPE

Av. de Cortenbergh, 168

B-1000 Brussels

Tel: +32 (0) 2 237 65 92

Fax: +32 (0) 2 231 14 45

g.cravero@businessseurope.eu